

॥ सूत उवाच ॥ स चापि चवनो ब्रह्मन् भार्गवोऽजनयत्सुतं । सुकन्यायां महात्मानं प्रमतिं दीप्ततेजसं ।
 प्रमतिस्तु रुहं नाम घृताच्यां समजीजनत् । रुहः प्रमदरायान्तु शुनकं समजीजनत् । २४०
 तस्य ब्रह्मन् रुहोः सर्वं चरितं भूरितेजसः । विस्तरेण प्रवक्ष्यामि तच्छृणु त्वमशेषतः ।
 चक्षिरासीन्महान्यूर्ध्वं तपोविद्यासमन्वितः । स्थूलकेश इति ख्यातः सर्वभूतहिते रतः ।
 एतस्मिन्नेव काले तु मेनकायां प्रजज्ञिवान् । गन्धर्व्वराजो विप्रर्षे विश्वावसुरिति स्मृतः ।
 अप्सरा मेनका तस्य तं गर्भं भृगुनन्दन । उत्सर्ज यथाकालं स्थूलकेशाश्रमं प्रति ।
 उत्सृज्य चैव तं गर्भं नद्यास्तीरं जगाम सा । अप्सरामेनका ब्रह्मनिर्दया निरपत्रपा । २४५
 कन्याममरगर्भाभां ज्वलन्तीमिव च श्रिया । तान्ददर्शसमुत्सृष्टा नदीतीरे महानृषिः ।
 स्थूलकेशः स तेजस्वी विजने बन्धुवर्जितां । स तां दृष्ट्वा तदा कन्यां स्थूलकेशो महादिजः ।
 जयाह च मुनिश्रेष्ठः कृपाविष्टः पुपोष च । वष्टधे सा वरारोहा तस्याश्रमपदे शुभे ।
 जातकाद्याः क्रियाश्चास्या विधिपूर्वं यथाक्रमं । स्थूलकेशो महाभागश्चकार सुमहानृषिः । २५०
 प्रमदाभ्यो वरा सा तु सत्त्वरूपगुणान्विता । ततः प्रमदरेत्यस्या नाम चक्रे महानृषिः ।
 तामाश्रमपदे तस्य रुहं दृष्ट्वा प्रमदरां । बभूव किल धर्मात्मा मदनोपहतस्तदा ।
 पितरं सखिभिः सोऽथ आवयामास भार्गवं । प्रमतिश्चाभ्ययाचत्तां स्थूलकेशं यशस्विनं ।
 ततः प्रादात्पिता कन्यां रुहं तां प्रमदरां । विवाहं स्थापयित्वाऽप्ये नचचे भगदैवते ।
 ततः कतिपयाहस्य विवाहे समुपस्थिते । सखीभिः क्रीडती साङ्गं सा कन्या वरवर्णिनी । २५५
 नापश्यत्संप्रसुप्तं वै भुजङ्गं तिर्यगायतं । पदा चैनं समाक्रामन्मुमूर्षुः कालचोदिता ।
 स तस्याः संप्रमत्तायाश्चोदितः कालधर्म्मणा । विषोपलिप्तान्दशनान्भृशमङ्गे न्यपातयत् ।
 सा दृष्ट्वा तेन सर्पेण पपात सहसा भुवि । विवर्णा विगतश्रीका भ्रष्टाभरणचेतना ।
 निरानन्दकरी तेषां बन्धूनां मुक्तमूर्द्धजा । व्यसुरप्रेक्षणीया सा प्रेक्षणीयतमाऽभवत् ।
 प्रसुप्तेवाभवच्चापि भुवि सर्पविषादिता । भूयो मनोहरतरा बभूव तनुमथ्यमा ।
 ददर्श तां पिता चैव ये चैवान्ये तपस्विनः । विचेष्टमानां पतितां भूतले पद्मवर्चसं । २६०
 ततः सर्वे द्विजवराः समाजग्मुः कृपान्विताः । स्वस्त्यात्रेयो महाजानुः कुशिकः शङ्खमेखलः ।
 उद्दालकः कठश्चैव श्वेतश्चैव महायशाः । भरद्वाजः काणकुत्स्य आर्ष्टिषेणोऽथ गौतमः ।
 प्रमतिः सह पुत्रेण तथाऽन्ये वनवासिनः । तां ते कन्यां व्यसुं दृष्ट्वा भुजङ्गस्य विषादितां । रुहदुः कृपयाविष्टा रुहस्त्वार्त्ता
 वहिर्ययौ ।

इत्यादिपर्वणि पौलोमेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

॥ सैतिरुवाच ॥ तेषु तत्रोपविष्टेषु ब्राह्मणेषु महात्मसु । रुहसुक्रोऽगहनं वनं गत्वाऽतिदुःखितः । २२
 शोकेनाभिहतः सोऽथ विलपन् कण्ठं वज्र । अववीदचनं शोचन् प्रियां सत्त्वा प्रमदरां । श्वेते सा भुवि तच्चङ्गी मम
 शोकविवर्द्धिनी । २६५